

ȚĂRILE ROMÂNE ÎN SECOLELE XVIII-XIX

PROBLEMA ORIENTALĂ

- Încă de la sfârșitul secolului XVI Imperiul Otoman intră în faza de decădere
- Rămas în urmă în fața Europei din punct de vedere economic și tehnologic, confruntat cu lupta de eliberare a popoarelor cucerite și cu corupția elitelor politice și militare, statul otoman nu mai putea să-și mențină teritoriile în fața ambițiilor puterilor europene, mai cu seamă Austria și Rusia
- Începutul decăderii sale a fost marcat de *eșecul asediului Vienei*, întreprins de turci în 1683, armata otomană fiind înfrântă dezastruos din cauza intervenției Poloniei, care a sărit în ajutorul Austriei
- Marea înfrângere a otomanilor a dat posibilitatea austriecilor să pornească la o puternică ofensivă, în urma căreia au alipit posesiunilor lor Ungaria și Transilvania
- Decăderea Turciei a deschis o problemă diplomatică foarte importantă, cunoscută sub numele de „*Chestiunea Orientală*” care se referea la moștenirea Imperiului Otoman
- În numele principiului echilibrului european, marile puteri nu doreau ca de slăbiciunea Turciei să profite doar un singur stat, contradicțiile dintre puterile europene prelungind existența Imperiului Otoman aproape două secole

SECOLUL FANARIOT

- Deschiderea problemei orientale coincide cu așa numitul secol fanariot
- Neputând să mai aibă încredere în domnitorii pământeni, care, în câteva rânduri s-au ridicat împotriva stăpânirii otomane, sultanul a numit domnitori greci
- O primă încercare a fost făcută în 1673, când domnitorul Moldovei Ștefan Petriceicu, a trecut de partea polonilor în timpul unei bătălii a acestora cu otomanii

- Din acest motiv turcii au pus ca domn pe Dumitrașco Cantacuzino, care a urmat întocmai politica turcilor, iar pentru a slăbi capacitatea de apărare a țării a ordonat demolarea cetăților Suceava, Neamț și Hotin
- Experimentul protofanariot a durat până în 1685 după care, în urma domniilor lui Constantin Brâncoveanu în Țara Românească și Dimitrie Cantemir în Moldova, otomanii au impus **regimul domniilor fanariote**
- Ascensiunea Rusiei și Austriei a determinat unii domni români să se orienteze spre alianța cu aceste puteri, pentru a obține independența de sub stăpânirea otomană
- Astfel a procedat Brâncoveanu(1688-1714), care a negociat și cu austriei și cu rușii, dar a fost descoperit de otomani, mazilit și executat împreună cu cei patru fii ai săi
- Cantemir (1710-1711) a încheiat o alianță cu țarul rus Petru cel Mare în 1711, prin care Moldova ar fi obținut hotarele de la Dunăre și Marea Neagră, iar tronul ar fi aparținut familiei lui Cantemir
- Expediția pe care Petru cel Mare a întreprins-o s-a sfârșit cu o grea înfrângere la Stănilești 1711, iar țarul a cerut pace, Cantemir pierzând domnia și fiind nevoit să plece în exil
- Astfel Nicolae Mavrocordat a devenit domnul Moldovei după plecarea lui Cantemir, tot el inaugurând seria domniilor fanariote în Țara Românească în 1716

CARACTERIZAREA REGIMULUI FANARIOT

- Autonomia Țărilor Române s-a redus, domnii fiind numiți direct de poarta otomană și urmau întocmai însărcinările sultanului
- Sporesc spectaculos obligațiile materiale față de Imperiul Otoman, acesta fiind incapabil să-și asigure resursele prin propria sa economie, crescând tributul, darurile către sultan și clasa politică otomană, precum și sumele imense cu care se cumpărau domniile
- Din pricina cumpărării tronului, domnii fanarioți au transformat principatele române într-o sursă de înavuțire personală, ceea ce a dus la creșterea excesivă a fiscalității
- Țările Române și-au pierdut puterea militară, forța armată a statului fiind o simplă gardă menită să păzească ordinea internă
- În consecință Țările Române au pierdut teritorii în favoarea Rusiei și Austriei, iar Hotinul, cetatea de nord a Moldovei, a fost transformată în raia turcească 1713
- În 1718 Banatul și Oltenia erau ocupate de Austria

- În 1739 Oltenia este înapoiată Țării Românești, în urma unui nou război între austrieci și turci
- Partea de nord a Moldovei a fost anexată prin forță de Austria în 1775
- În urma războiului ruso-turc din 1806-1812, Rusia alipește imperiului său Basarabia
- Războiul ruso-turc din 1768-1774 care a oferit dreptul Rusiei să se amestece în treburile Țărilor Române, a deschis „**problema românească**” în cadrul „**chestiunii orientale**”, marile puteri: Rusia, Austria, Franța Anglia, realizând planuri în care intrau cele două state românești
- În împrejurările critice ale secolului fanariot, Țările Române au supraviețuit datorită contradicțiilor dintre marile puteri și a conștiinței istorice a boierimii românești

FIȘĂ DE LUCRU

(ȚĂRILE ROMÂNE ÎN SECOLELE

XVIII-XIX)

COMPLECTAȚI SPAȚIILE LIBERE

1. La sfârșitul secolului XVI Imperiul Otoman intră.....
.....
2. Începutul decăderii Imperiului Otoman a fost marcat de
..... întreprins de.....
în 1683.
3. Decăderea Turciei a deschis o.....
..... cunoscută sub numele de
..... care se referea la
4. Deschiderea „problemei orientale” coincide cu.....
.....
5. Experimentul protofanariot a durat până în, după care
otomanii au impus
6. Autonomia Țărilor Române s-a domnii fiind
..... și
urmau.....

Încercuiți răspunsul corect

1. Imperiul Otoman decade la sfârșitul secolului: a) al XIV-lea
b) al XVI-lea
c) al XV -lea
2. Asediul Vienei întreprins de turci a avut loc în anul : a) 1683
b) 1685
c) 1680
3. Chestiunea Orientală se referă la moștenirea imperiului :

- a) Habsburgic
- b) Otoman
- c) Austro-Ungar

4. Banatul și Oltenia erau ocupate de Austria în anul : a) 1715
b) 1717
c) 1718

4. Nordul Moldovei a fost anexat de Austria în anul : a) 1775
b) 1770
c) 1780

Transcrieți textul de mai jos, completând fiecare spațiu liber cu termenul corespunzător din lista data. Termenii aleși din listă se folosesc o singura data în text:

Experimentul..... a durat până în 1685, după care
..... au impus domniilor fanariote. Autonomia
..... s-a redus, domnii fiind numiți direct de
..... și urmau întocmai
însărcinările..... În împrejurările critice ale
..... Țările Române au supraviețuit
datorită..... dintre marile puteri și a conștiinței istorice a
..... românești.

Listă termeni: boierimii, secolului fanariot, contradicțiilor, domnii, sultanului, poarta otomană, protofanariot, Țările Române, otomanii, regimul

REVOLUȚIA ROMÂNĂ DIN 1821

- ramura economică dominantă în economia Țării Românești și Moldova era agricultura, țărani, în majoritate clăcași, liberi din punct de vedere juridic, dar legați de proprietarii de pământ (boierii) prin relații economice, aveau o situație materială foarte precară
- existența acestei clase era îngreunată de fiscalitatea excesivă datorată regimului fanariot și a încălcării autonomiei Țărilor Române de Imperiul Otoman
- activitățile neagricole erau slab dezvoltate, însă se realizau progrese, care impuneau o reformare a societății și a instituțiilor politice
- în astfel de condiții s-a declanșat Revoluția din 1821, condusă de Tudor Vladimirescu, programul mișcării fiind expus în mai multe documente, dintre care cel mai complet este cel numit ” Cererile norodului românesc ” februarie 1821
- acesta conținea principii moderne: desființarea privilegiilor de clasă și reforma administrativă, reforma școlară, reînființarea armatei naționale, desființarea vămilor interne, realizarea unor reforme fiscale, etc.
- în legătură cu statutul internațional al Țării Românești, revoluția urmărea câștigarea unei autonomii reale în relațiile cu Imperiul Otoman
- Revoluția a fost declanșată în ianuarie 1821 în Nordul Olteniei, armata revoluționară, formată mai ales din panduri, jucând rolul unei „adunări a norodului”, cu funcție de organ reprezentativ
- aceasta s-a deplasat spre București, unde Tudor a împărțit puterea cu un **Comitet de Oblăduire**, conducătorul dorind să dea o aparență de legitimitate revoluției
- societatea secetă a Eteriei , condusă de Alexandru Ipsilanti, a declanșat un război de eliberare a Greciei de sub stăpânire otomană, Țările Române jucând un rol important în planurile eteriștilor, ele urmând să constituie baza pentru acțiunile îndreptate împotriva turcilor

- Tudor nu acceptă ca mișcarea să fie subordonată celei grecești, motiv pentru care este ridicat din tabăra sa de la Golești și executat la Târgoviște la 8 iunie 1821
- acest moment duce la risipirea armatei de panduri și la înfrângerea ușoară a eteriștilor de otomani
- o consecință a revoluției de la 1821 a fost revenirea la domniile pământene în 1822

REGULAMENTELE ORGANICE

- în 1826 Rusia a obligat pe turci să încheie convenția de la Akkerman , care consfințește amestecul rușilor în treburile interne ale Principatelor
- în 1828 între Rusia și Imperiul Otoman, izbucnește un război, încheiat cu victoria Rusiei, turcii fiind obligați să încheie în 1829 pacea de la Adrianopol, moment important în dezvoltarea economică și socială a Principatelor
- tratatul de pace prevedea recunoașterea autonomiei și retrocedarea raialelor Turnu, Giurgiu și Brăila către Principate
- se desființează monopolul otoman asupra comerțului extern al Țărilor Române
- se hotărăște introducerea aceleiași legi fundamentale „ **Regulamentele Organice**” în ambele Principate, 1831 în Țara Românească și 1832 în Moldova
- **Regulamentele Organice** au introdus principiul modern al separării puterilor în stat, *puterea legislativă* urmând să fie exercitată de o **Adunare Obștească, cea executivă de domn**, iar *cea judecătorească* de **Instanțele Judecătorești și de Înaltul Divan Domnesc**
- se introduce impozitul unic, se desființează vămile interne și se stabilește libertatea industriei și comerțului; se prevede înființarea unei miliții naționale; se înființează arhivele statului; se instituie învățământul public în limba română; se confirmă desființarea șerbiei
- în același timp se recunoaște stăpânirea deplină a boierilor asupra unei treimi din moșie, iar țăranilor li se acordă pământ în folosință în funcție de numărul de vite, stabilindu-se în schimb un număr de zile de clacă – 12 în Țara Românească și 24 în Moldova, prin aceste prevederi boierimea asigurându-și menținerea privilegiilor sale

- întrucât au fost adoptate în ambele Principate, Regulamentele Organice au pregătit unirea acestora, domni regulamentari fiind Alexandru Ghica (1834-1842) și Gheorghe Bibescu (1842-1848) în Tara Românească și Grigore Sturza (1834-1849) în Moldova

FIȘĂ DE LUCRU

(REVOLUȚIA ROMÂNĂ DE LA 1821
REGULAMENTELE ORGANICE)

COMPLECTAȚI SPAȚIILE LIBERE

1. Ramura economică dominantă a economiei Țării Românești și Moldovei era....., țăranii, în majoritate , liberi din punct de vedere. dar legați de proprietarii de pământ (boierii) prin relații aveau o situație materială foarte
2. Revoluția a fost declanșată în în Nordul Olteniei, armata revoluționară, formată mai ales din, jucând rolul unei „.....”, cu funcție de organ.....
3. în 1826 Rusia a obligat pe să încheie convenția de la, care consfințea amestecul rușilor în treburile interne ale
4. **Regulamentele Organice** au introdus al separării puterilor în stat, *puterea legislativă* urmând să fie exercitată de o, *cea executivă* de, iar *cea judecătorească* de..... și de **Înaltul Divan Domnesc**

RĂSPUNDEȚI LA URMĂTOARELE ÎNTREBĂRI

1. Ce îngreuna existența țăranilor din această perioadă ?

2. Ce impuneau progresele realizate în activitățile neagricole ?
3. Cine a condus revoluția română din 1821 ?
4. Care a fost una dintre cele mai importante urmări ale revoluției ?
5. Ce prevedea tratatul de pace de la Adrianopol ?
6. Care este legea fundamentală introdusă în ambele principate și ce prevedea ?
7. Dați exemple de domni regulamentari din cele două principate.

UNIREA PRINCIPATELOR ROMÂNE 1859

- După înfrângerea revoluției de la 1848, unirea Principatelor a devenit principalul obiectiv național promovat de mișcarea unionistă
- Tratatul de pace semnat de marile puteri la Paris, în urma războiului Crimeii și a înfrângerii Rusiei, stabilea pentru Principate înlăturarea protectoratului Rusiei și înlocuirea acestuia cu garanția colectivă a marilor puteri europene, revenirea la componența Moldovei a trei județe din sudul Basarabiei, organizarea unei Adunări ad-hoc (Divan ad-hoc) în fiecare Principat, care să exprime părerea populației în problema unirii.
- Adunările ad-hoc (1857) au exprimat, prin rezoluțiile adoptate, dorința unirii Principatelor sub numele de „România”, sub conducerea unui principe strain
- Convenția de la Paris (1858), document cu rol de lege fundamentală (Constituție), stabilea noul statut politico-juridic al Principatelor, respectiv unirea parțială (legislativă), sub numele de „Principatele Unite ale Moldovei și Valahiei”
- Adunările electivă de la Iași și București l-au ales pe Alexandru Ioan Cuza atât ca domnitor al Moldovei (5 ianuarie 1859), cât și al Țării Românești (24 ianuarie 1859).

Domnia lui Alexandru Ioan Cuza (1859-1866)

- În urma recunoașterii de către marile puteri a dublei alegeri și a unirii depline a Principatelor (1859-1861), au fost adoptate reforme care au pus bazele statului român modern.
- . Cele mai importante reforme au fost aplicate în perioada guvernului condus de Mihail Kogălniceanu (1863-1865):

* decembrie 1863: Legea secularizării averilor mănăstirești (25,6% din terenul arabil este preluat de stat);

* februarie 1864: este data Legea pentru organizarea puterii armate;

* 2 mai 1864: Alexandru Ioan Cuza dă o lovitură de stat și introduce Statutul Dezvoltător al Convenției de la Paris;

* 14 august 1864: Legea rurală este aprobată (împroprietărirea s-a făcut după numărul vitelor, peste 500.000 de țărani primind aproape 2.000.000 de ha);

* decembrie 1864: Legea instrucțiunii publice pune bazele învățământului românesc: se înființează **învățământul primar obligatoriu și gratuit și primele Universități la Iași și București**

* decembrie 1864: apare Codul penal, iar în decembrie 1865 și Codul civil, care reglementează dreptul românesc după normele europene moderne.

- La 11 februarie 1866, Alexandru Ioan Cuza este obligat să abdice și să părăsească țara.

FIȘĂ DE LUCRU

I. Incercuiește varianta corectă de răspuns

1. Unirea Moldovei cu Țara românească s-a împlinit în anul :
 - a) 1848
 - b) 1859
 - c) 1918

2. Primul domn al Principatelor Unite a fost :
 - a) Alexandru Ioan Cuza
 - b) Mihail Kogălniceanu
 - c) Nicolae Bălcescu

3. Din 1862 noul stat s-a numit :
 - a) Principatele Unite
 - b) Transilvania
 - c) România

4. La 5 și 24 ianuarie, domn al Moldovei și Țării Românești a fost ales:
 - a) Gh. Bibescu
 - b) Carol I
 - c) Alexandru Ioan Cuza

5. Divanurile (Adunările) ad-hoc au fost organizate în Principatele Române în anul:
 - a) 1833
 - b) 1857
 - c) 1881
 - d) 1914

6. Adunările (Divanurile) ad-hoc s-au constituit prin decizia Congresului de Pace (1856), de la :

a)Berlin	b)Constantinopol
c)Paris	d)Viena

II. Completați spațiile libere cu termenul corespunzător din lista data. Termenii aleși din listă se folosesc o singura data în text:

În adunările/divanurile organizate în anul 1857, românii au solicitat Principatelor Romane. Marile Puteri au elaborat la Paris, legea cu valoare de Constituție numită „ de la Paris” (1858), care prevedea alegerea a doi , funcționare a două guverne și a două adunări care dețin puterea legislativă. Moldova și s-au unit în anul 1859, prin dubla alegere a lui

Lista termenilor : ad-hoc, Alexandru I. Cuza, Convenția, domni , unirea, Țara Românească